

המוקד להגנה הפרטית

HAMOKED

Center for the Defence of the Individual

هموكيد - مركز الدفاع عن الفرد

תאריך: 25.6.2012
בתשובה נא לציין: 67663

בפקס 5681670

לכבוד
יו"ר ועדת ההשגה לזרים
רשות האוכלוסין
משרד הפנים

כבוד יו"ר הוועדה,

הנדון: **השגה על החלטת הוועדה הבינמשרדית לעניינים הומניטאריים**
לרשום ילדים במעמד א/5 ולא במעמד קבע
על שם הגב' מ"מ, ת"ז
עבור הילדים: ח"ק יליד 4.6.1998, א"ק יליד 10.8.1999
וש"ק יליד 2.11.2000

השגה זו מוגשת על החלטת הוועדה הבינמשרדית לעניינים הומניטאריים, מיום 4.6.2012, באשר לבקשתה של גב' מ"מ (להלן: **המשיגה**) לרשום **במעמד קבע** את אחייניה ח"ק, א"ק וש"ק (להלן גם: **הילדים**), להם היא משמשת אפוטרופסית קבועה בצו בית דין.

בהחלטת הוועדה הבינמשרדית מיום 4.6.2012 נקבע, כי הילדים יקבלו רישיון ישיבה מסוג א/5 לשנתיים, אשר יתחדש פעם בשנה. החלטת הוועדה אינה קובעת מפורשות מה יהיה מעמדם של הילדים כעבור שנתיים. כפי שיתואר להלן, עמדת המשיגים הינה כי החלטת הוועדה הבינמשרדית אינה יכולה לעמוד, לאור העובדה שהיא מנוגדת מפורשות להוראות הדין הברורות. המשיגים יטענו להלן, כי עניינם של הילדים עומד בבירור בתנאי תקנה 12 ובתנאים שנקבעו לעניין זה בפסיקה, ועל כן, היה על המשיב לרושםם במעמד של קבע, ללא גביית אגרה (זאת, על פי סעיף ב.6 לנוהל 2.2.0010, "רישום מי שאחד מהוריו תושב קבע").

הנה כי כן, מבקשים המשיגים בפתח הדברים, כי במידה ותתקבל השגתם, וייקבע כי היה על המשיב לרשום את הילדים במעמד קבע, **תוחזר להם אגרת הרישום ששולמה עבור הרישום במעמד א/5 (175 ₪ עבור כל ילד), שכן נגבתה היא בניגוד לדין**. זאת, בצירוף ריבית והצמדה, נכון ליום החזרת האגרה.

רקע עובדתי

1. המשיגה, גב' מ"מ, תושבת קבע בישראל, הינה אחותו של מר ר"ק, ת"ז _____ (להלן: **מר ר"ק** או **האבא**), תושב קבע בישראל, ואפוטרופוסית של חמשת ילדיו ש"ו, ש"י, ח"ק, א"ק וש"ק.
2. בשנת 1994 התחתן מר ר"ק עם גב' פ"ע. מנישואין אלו נולדו הילדים: ש"ו (ילידת 1995), ש"י (ילידת 1996), ח"ק (יליד 1998), א"ק (יליד 1999) וש"ק (יליד 2000). הילדים התגוררו עם הוריהם בשכונת עיסויה בירושלים. כפי שראתה המשיגה מכלי ראשון, הם סבלו מהזנחה קשה מצד אמם. כפי שמעידים מסמכי הרווחה שיצרפו להלן, נראה שהיו לאם בעיות נפשיות קשות, אשר השפיעו על המסוגלות ההורית שלה.
3. בשנת 2001 התגרש האבא מפ"ע, ונישא לאישה בשם י"ס. הילדים, יחד עם אביהם, עברו להתגורר עם גב' י"ס וחמשת ילדיה מנישואין קודמים. הקשר עם אימם הביולוגית של הילדים נותק.
4. גם אצל אימם החורגת לא שפר גורלם של הילדים. בתקופה בה התגוררו בביתה של י"ס סבלו הילדים מהתעללות חמורה מצדה. האבא מצדו הזניח אף הוא את הילדים, עבד כל יום במשך שעות ארוכות וכששב הביתה, לא טרח להיות מעורב בענייניהם ולא דאג שיטופלו כראוי.
5. המשיגה ואביה, מר ע"מ, גילו את המצב הקשה בו מצויים הילדים ופנו לרשויות הרווחה בבקשה לסיוע. רשויות הרווחה פנו ביום 13.12.2001 לבית משפט השלום בירושלים בבקשה בדבר קטין נזקק, לפיה יוצאו הילדים לפנימיית סאנט וינסנט. בנימוקי הבקשה נכתב:

מאז הגירושין (של ההורים הביולוגיים, נ.ד.) חמשת הקטינים חיים בתנאים ובאווירה קשים ביותר, הקטינים דחויים על ידי אביהם ואשתו שמזניחים מאוד את הטיפול בהם ואת מילוי צורכיהם הפיזיים, החינוכיים והרגשיים. הקטינים סבלו מהזנחה פיזית ונפשית קשה ביותר, היו מורעבים התבקשו לשהות כל היום בחדר בבית. היו מוכים לעתים. בשל מצבם הקשה חלק מהילדים נזקקו אף לטיפול רפואי.
- תסקיר רשויות הרווחה מצ"ב ומסומן א.
- בקשה בדבר קטין נזקק מצ"ב ומסומן ב.
6. ביום 16.12.2001 החליט בית המשפט לנוער בירושלים (כבוד השופט אורי בן דור), כי הילדים יוצאו ממשמורת ההורים ויועברו למשמורת רשות הסעד.
- החלטת בית המשפט על הוצאה למשמורת רשות הסעד מיום 16.12.2001 מצ"ב ומסומנת ג.
7. בעקבות החלטת בית המשפט סודרו הילדים בפנימיית סאנט וינסנט בירושלים. על פי בקשה להארכת צו נזקקות מיום 15.12.2003, מצבם של הילדים היה טוב בפנימייה. המשיגה ביקרה אותם בעקביות בפנימייה ואירחה אותם בחופשות ובסופי שבוע. האב, לעומת זאת, כמעט שלא היה מעורב בחיי הילדים.
- בקשה להארכת צו נזקקות והוצאה ממשמורת מיום 15.12.2003 מצ"ב ומסומן ד.

8. בשנת 2004 החליטו המשיגה ובעלה, א"מ (תושב קבע אף הוא) לגדל בביתם את אחייני המשיגה. לשכת הרווחה בוואדי ג'וז המליצה בחיוב בפני ועדת ההחלטה על מימוש החלטה זו. בדו"ח אשר הוגש לוועדת ההחלטה, כתבה העו"ס אחלאם מוסלח: "הדודה גב' מ"מ שמרה על קשר רציף ועקבי עם הקטינים... שיתפה פעולה בצורה נהדרת עם הפנימייה והלשכה... המצב בבית (של המשיגה ובעלה, נ.ד.) מבחינה פיזית וגם מבחינת נכונות המשפחה אכן מאפשרים אבל ע"מ שהחזרה תצליח לאורך זמן אנחנו בלשכה חייבים לסייע לדודה כלכלית לפחות בשנה הראשונה... עד שלפחות תקבל קצבת ילדים".
ההמלצה לוועדת ההחלטה מצ"ב ומסומנת ה.

9. ביום 15.6.2004 קיבלה המשיגה אפטרופסות קבועה על הילדים בבית הדין השרעי בירושלים. החלטת בית הדין התבססה על דוח מהרווחה, שהוגש ביום 27.5.2004 לבית הדין, לפיו המשיגה מטפלת בילדים, אשר הוריהם נטשו אותם. הדו"ח קבע כי הדודה מסוגלת לטפל בילדים.

החלטת בית הדין השרעי מיום 15.6.2004 מצ"ב ומסומנת ו.

תרגום ההחלטה ע"י עו"ד אוס נאסר מצ"ב ומסומן ז.

10. ואכן, בהמשך לכך, עברו הילדים להתגורר עם המשיגה ומשפחתה.

11. בשנת 2008 הוכרה המשיגה כאימם האומנת של הילדים, וכך יכלו הילדים להמשיך לקבל את הליווי והסיוע של שירותי הרווחה, להם היו זקוקים.

דו"ח סוציאלי עדכני מיום 3.11.2011 של עו"ס (חוק נוער) רשא עותמאן מלשכת שועפאט, ובו התייחסות להכרה במשיגה כאם אומנת של הילדים, מצ"ב ומסומן ח.

12. כיום, הילדים ממשיכים להתגורר אצל המשיגה בעיסווייה בירושלים, ולומדים בבתי ספר בשכונה. לאבי הילדים כמעט אין קשר עם ילדיו. כך גם לאמם.

תצהירה של המשיגה מיום 23.2.2011 בו מתואר, בין היתר, היעדר הקשר בין הילדים להוריהם הביולוגיים, מצ"ב ומסומן ט.

הבקשות לרישום הילדים

13. הילדות הגדולות, ש"ו וש"י, רשומות כתושבות קבע במרשם האוכלוסין. הילדים ח"ק, א"ק וש"ק, אשר נולדו בירושלים, לא נרשמו עם לידתם.

תעודות לידה של הילדות ש"ו וש"י מצ"ב ומסומנות י 1-2.

הודעות לידה של ח"ק, א"ק וש"ק מצ"ב ומסומנות יא 1-3.

14. באופן מצער, הטיפול בבקשה לרישום של הילדים לקתה בסחבת קיצונית וזלזול עמוק בטובת הילדים, אשר החיים לא האירו להם פנים בלשון המעטה.

15. אחרי שקיבלה אפוטרופסות על אחייניה, פנתה המשיגה למשרד הפנים בסוף שנת 2004 בניסיון להסדיר את מעמדם. לבקשה צורף דו"ח של רכזת חוק נוער מיום 30.9.2004, אשר הסביר את מצבם של הילדים. אל הדו"ח צורף העתק צו האפוטרופסות של המשיגה על הילדים, מבית הדין השרעי.

הדו"ח, אשר מוען למר אבי לקח, מנהל הלשכה דאז, מצ"ב ומסומן **יב**.

16. במשך חמש שנים הגיעה המשיגה ללשכת המשיב בירושלים המזרחית שוב ושוב, בניסיון לברר מה עלה בגורל הבקשה. פקידי הלשכה אמרו שוב ושוב שאין תשובה עדיין.

17. רק חמש שנים לאחר פנייתה של המשיגה, ביום 6.12.2009, שלח המשיב החלטתו בבקשה. על פי המכתב, החתום על ידי גב' חיאת נצרה, ראש ענף רישום ילדים בלשכת המשיב, הבקשה סורבה משום ש"לא נמצאו בבקשתם טעמים הומאניים מאחר והוריהם בחיים כאשר אביהם התושב מתגורר בשטחי מדינת ישראל". בהמשך המכתב הופנה האב להגיש בקשה לרישום ילדיו.

מכתב המשיב מיום 6.12.2009 מצ"ב ומסומן **יג**.

18. בהמשך למכתב הני"ל, הצליחה המשיגה לשכנע את אחיה, אבי הילדים, לגשת ללשכת המשיב חיפה, שם הוא מתגורר, ולהגיש בקשה לרישום ילדיו. **זאת, כפי שהונחה לעשות בתשובתה של גב' נצרה.**

19. ביום 22.7.2010 נשלח לאבא מכתב מאת גב' רוזי לדר בלשכת המשיב בחיפה. על פי המכתב, "היות והדודה והילדים גרים בעיסוויה על פי המסמכים שהוצגו בפנינו, המשך הטיפול יתבצע בלשכה הקרובה למקום מגוריהם, דהיינו במזרח ירושלים".

מכתבה של גב' לדר מיום 22.7.2010 מצ"ב ומסומן **יד**.

20. ביום 26.1.2011 פנה המוקד ללשכת המשיב בירושלים המזרחית, בבקשה להתעדכן במצב הטיפול בבקשה בלשכה זו, לאור תשובת הלשכה בחיפה, לפיה התיק מוחזר לטיפול בירושלים המזרחית.

פניית המוקד מיום 26.1.2011 מצ"ב ומסומנת **טו**.

21. ביום 13.2.2011 התקבלה תשובת הלשכה, החתומה על ידי גב' נצרה:

הריני ליידע אותך שעניין רישום האחיינים של גב' מ"מ נבדק בזמנו והוחלט ע"י המטה לא להיעתר לבקשת הדודה מאחר ואביהם הביולוגי חי וקיים ואף מתגורר בשטח מדינת ישראל.

לכן ראשית כל על האב להגיש את הבקשה לרישום הילדים, שנית על הדודה להמציא את כל המסמכים המעידים על מרכז חי הילדים בתחום אצלה (טיפולים רפואיים, לימודים מגיל שש ועד עתה, האם הדודה מקבלת קצבאות מהמוסד לביטוח לאומי עבורם, תיאור גודל דירת הדודה והנפשות החיים בה, חשבונות לדירת המגורים, הסבר אודות הקשר של הילדים עם אביהם ותדירות

ביקורים ובנוסף אישורים המעידים על מצבה הנפשי של אימם ובאם קיים קשר
בינם לבינה).

עם קבלת מלוא המסמכים יוחלט בעניין.

מכתבה של גב' נצרה מיום 13.2.2011 מצ"ב ומסומן טז.

22. ברי, כי ההפניה להגשת בקשה נוספת לרישום ילדים היוותה טרטור חסר תועלת ותכלית. אילו
היה המשיב מתעמק כראוי בתיקם של הילדים, היה רואה כי בקשה לרישום ילדים **הוגשה כבר**
על ידי האב, אולם הטיפול בה הועבר ללשכת המשיב בירושלים המזרחית.

23. על כן, ביום 9.3.2011 נשלח מכתב נוסף מהמוקד, אשר סקר שוב את השתלשלות העניינים,
והדגיש כי עוד בחודש יולי 2010 הועברה הבקשה לרישום ילדיו של מר ר"ק לטיפול הלשכה
בירושלים המזרחית. על כן, כך נכתב, תמוהה הדרישה כי מר ר"ק יגיש בקשה נוספת, וכי
המוקד אינו רואה שום צורך בפנייה נוספת של האב להסדרת מעמד ילדיו.

24. למכתב מיום 9.3.2011 צורפו מסמכי אפטרופסות של המשיגה על הילדים, מסמכי ההכרה
בקטינים כנזקקים, דו"חות רווחה, תצהיר מפורט של המשיגה (צורף לעיל כנספח ט) ומסמכי
מרכז חיים. באשר לקשר בין הילדים להוריהם הביולוגיים, נכתב כי הילדים סבלו מהזנחה ואף
מהתעללות מצד ההורים, כפי שאף עולה מהדו"חות השונים שצורפו, וכי כיום אין כמעט קשר
בין הילדים להוריהם הביולוגיים.

מכתב המוקד מיום 9.3.2011 מצ"ב ומסומן יז.

25. תזכורות נשלחו ביום 9.5.2011, 13.6.2011.

התזכורות מצ"ב ומסומנות יח 2-1.

26. ביום 21.6.2011 נתקבל מכתב המשיב מאותו יום, לפיו הבקשה נמצאת בטיפול.

מכתב המשיב מיום 21.6.2011 מצ"ב ומסומן יט.

27. תזכורות נוספות נשלחו בימים 11.7.2011, 9.8.2011, 12.9.2011.

התזכורות מצ"ב ומסומנות כ 3-1.

28. ביום 13.9.2011 נתקבל זימון לשימוע, ליום 19.9.2011.

מכתב הזימון לשימוע מצ"ב ומסומן כא.

29. ביום 19.9.2011 נערך השימוע. בשימוע תיארה המשיגה בפרוטרוט את המצב הקשה בו היו
הילדים נתונים כאשר לקחה אותם תחת חסותה וקיבלה עליהם **אפטרופסות קבועה**. הח"מ
הוסיפה בסוף השימוע, כי עניין טובת הילדים נבדק במקרה זה כדבעי עובר לקבלת ההחלטה,
על ידי בית הדין השרעי.

פרוטוקול השימוע מצ"ב ומסומן כב.

30. ביום 20.9.2011 התקבל מכתבה של גב' נצרה מאותו יום, לפיו "העניין הועבר לבחינת הגורמים המקצועיים במשרדנו".
המכתב מיום 20.9.2011 מצ"ב ומסומן כג.
31. ביום 25.9.2011 נתקבל מכתב נוסף, מיום 22.9.2011, לפיו "הבקשה למתן מעמד לאחיינים אשר הוגשה מטעם מרשתכם שבנדון הועברה לטיפול הגורמים המקצועיים במשרדנו".
המכתב מיום 22.9.2011 מצ"ב ומסומן כד.
32. ביום 5.10.2011 נתקבל מכתב המשיב מאותו יום. במכתב נכתב, כי על מנת להמשיך את הטיפול בבקשה יש להמציא דו"ח סוציאלי עדכני ו"כל מסמכי האפוטרופסות שיש לדודה מקוריים ומתורגמים".
המכתב מיום 5.10.2011 מצ"ב ומסומן כה.
33. ביום 3.11.2011 נשלח מענה למכתב המשיב מיום 5.10.2011. למכתב צורף דו"ח סוציאלי עדכני ומסמכי אפוטרופסות. צוין, כי מסמכי האפוטרופסות הומצאו למשיב עוד ביום 9.3.2011, כולל תרגום לשפה העברית. כמו כן הוער, כי לא היה מקום לדרוש המצאת מסמכים מתורגמים, שכן כידוע, השפה הערבית הינה שפה רשמית, אשר חובה על הרשויות לאפשר לפונים אליהן להשתמש בה.
המכתב מיום 3.11.2011 מצ"ב ומסומן כו.
34. ביום 10.11.2011 נתקבל מכתב המשיב מאותו יום, לפיו הדרישה להמצאת מסמכים מקוריים ומתורגמים "הינה דרישת המטה שלנו שהוא הגורם הרלוונטי שמטפל בתיק זה".
המכתב מיום 10.11.2011 מצ"ב ומסומן כז.
35. ביום 14.11.2011 נשלחה התייחסות המוקד למכתב המשיב מיום 10.11.2011. צוין, באשר לדרישה למסמכים מקוריים, כי המסמכים נשלחו לאחר שאומתו במשרדנו מול העותק המקורי, ועליהם חותמת של "העתק נאמן למקור" כמקובל.
המכתב מיום 14.11.2011 מצ"ב ומסומן כח.
36. ביום 14.12.2011 נשלחה תזכורת לבקשה, בה נתבקש לדעת גם לאיזה גורם במטה הועבר הטיפול בבקשה. שאלה זו נותרה ללא מענה.
המכתב מיום 14.12.2011 מצ"ב ומסומן כט.
37. ביום 3.1.2012 התקשרה הח"מ לדסק מרכז שבמטה המשיב, בניסיון להבין מהו סטטוס הטיפול בתיק. משיחה עם פקידה בשם ברכה עלה, כי מתועד במחשב שהתיק נשלח מהלשכה למטה, אך אין כל תיעוד כי התיק הפיזי הגיע למטה. ברכה אמרה כי תחפש את התיק וביקשה מהח"מ ליצור עמה קשר בעוד מספר ימים.
38. עוד באותו יום נשלח מכתב תזכורת לגב' אלינור גולן, ראש דסק מרכז.

המכתב מיום 3.1.2012 מצ"ב ומסומן ל.

39. ביום 5.1.2012 ניסתה הח"מ מספר פעמים ליצור קשר עם גבי גולן ופקידות דסק מרכז (בכל השלוחות הרלוונטיות) אך לא היה מענה באף שלוחה.

40. ביום 8.1.2012 הצליחה הח"מ, אחרי ניסיונות רבים, לקבל מענה מדסק מרכז, של גבי יפית משה. גבי משה מסרה כי היא אינה מוצאת את התיק וכי היא אינה יודעת במה מדובר. גבי משה הציעה לח"מ לדבר ישירות עם גבי גולן.

41. ניסיונות להשיג את גבי גולן ביום 8.1.2012, 9.1.2012, 15.1.2012 עלו בתוהו.

42. ביום 16.1.2012 המשיכה הח"מ בניסיונותיה להשיג את גבי גולן, ללא הצלחה. על כן, התקשרה הח"מ שוב לגבי משה, וביקשה את עזרתה. גבי משה הפנתה את הח"מ לגבי ציפי ציון, שמטפלת בתיקי ירושלים המזרחית.

43. הח"מ התקשרה לגבי ציון, אשר אמרה שהתיק נמצא במשרד, וכי הוא צפוי לעלות לדיון בוועדה הבינמשרדית. לשאלת הח"מ, **מדוע התיק הועבר לוועדה הבינמשרדית, שהרי אין מדובר במקרה חריג או "לא-קריטיבני", מסרה גבי ציון שהיא אינה יודעת.**

44. לאור זאת, פנתה הח"מ עוד באותו יום בכתב לגבי גולן. בפנייה, ביקשה הח"מ לדעת מדוע הועבר העניין לטיפול הוועדה הבינמשרדית, שכן, חרף סיפור חייהם הקשה של הילדים, **הרי שבקשתם למתן מעמד בישראל אינה "הומניטארית" במובן זה שהיא עומדת בקריטריון הקבוע בתקנה 12 (השוואת מעמד הילד למעמד הורה או אפוטרופסו),** ואילו אל הוועדה הבינמשרדית מועברים עניינים אשר אינם עומדים בקריטריונים שבנהלים ובחוק.

המכתב מיום 16.1.2012 מצ"ב ומסומן לא.

45. ביום 17.1.2012 ניסתה הח"מ להשיג טלפונית את גבי גולן ע"מ לקבל התייחסותה למכתב, אך לא היה מענה.

46. ביום 19.1.2012 הצליחה הח"מ להשיג את גבי גולן בטלפון. גבי גולן מסרה כי לא קיבלה את הפקס מיום 16.1.2012 בשל תקלה, אולם בדקה את סטטוס התיק במחשב במהלך השיחה. אחרי בדיקה, מסרה גבי גולן כי החזירה את התיק ללשכה, שכן **"זה לא תיק לוועדה הבינמשרדית"**. כמו כן הוסיפה שהעניין הוא **"נטו תקנה 12"**, שנמצא בסמכות הלשכה – שכן **מדובר בענייני מרשם ולא מעמד – ולוועדה הבינמשרדית אין סמכות להחליט בעניין.**

47. ביום 30.1.2012 נשלח מכתב מטעם המוקד ללשכה, בו נזכרה השיחה של הח"מ עם גבי גולן, ונתבקש כי הלשכה תשים קץ לסחבת ותאשר את הבקשה לרישום הילדים.

המכתב מיום 30.1.2012 מצ"ב ומסומן לב.

48. ביום 31.1.2012 נכחה הח"מ בלשכה, ובאותה הזדמנות שוחחה עם גבי נצרה על מצב הטיפול בתיק. גבי נצרה מסרה כי הבקשה בטיפול הוועדה הבינמשרדית וכי היא **"לא יכולה להתערב בעבודה שלהם"**. הח"מ ענתה כי היא שוחחה גם גבי גולן כבר לפני יותר מעשרה ימים, וכי גבי

גולן אמרה שהבקשה לא אמורה להיות מטופלת בוועדה הבינמשרדית, וכי התיק יוחזר ללשכה. גב' נצרה אמרה שתבדוק את העניין.

49. ביום 23.2.2012, כאשר לא נתקבלה כל התייחסות לבקשה, לא מהלשכה ולא מדסק מרכז, התקשרה הח"מ ללשכה ושוחחה עם מר מוסטפא סלימאן מענף רישום ילדים. מר סלימאן מסר כי רשום במחשב שהתיק נמצא במטה.

50. ביום 26.2.2012 התקשרה הח"מ לדסק מרכז. בשיחה עם פקידת הדסק התברר, כי התיק הועבר (בשנית, כנראה), לדסק מרכז ע"י הלשכה ביום 1.2.2012. הח"מ אמרה שעוד בחודש ינואר מסרה הגב' גולן כי התיק לא אמור להיות בטיפול הוועדה הבינמשרדית, ושאלה מדוע התיק הוחזר לדסק. הפקידה אמרה ש"אולי אלינור השתכנעה שהתיק כן צריך להיות בטיפול".

השגה 195/12 והחלטת הוועדה הבינמשרדית

51. לאור ההמתנה הממושכת להתייחסות המשיב לבקשת הרישום, פנתה המשיגה בהשגה לוועדה ביום 29.2.2012 (השגה 195/12, להלן: **ההשגה הראשונה**). בהשגה נטען, כי הטיפול בעניינם של הילדים היה לקוי ביותר, בלשון המעטה. עניינם עבר מיד ליד, מלשכת המשיב בירושלים המזרחית ללשכת המשיב בחיפה, חזרה ללשכת המשיב בירושלים, מהלשכה למטה, מהמטה ללשכה, ומהלשכה – שוב למטה.

52. המשיגים טענו, כי אמנם, אין הם מעורים ברזי הטיפול בבקשות השונות אצל המשיב (כך, למשל, לא ברור באילו מקרים נהליו הפנימיים של המשיב מאפשרים לו לאשר בקשה ברמת הלשכה, ובאילו מקרים נדרש אישורם של "גורמים במטה"), אולם ברי כי כל טיפול צריך להיעשות ביעילות, תוך זמן סביר, במיוחד כאשר מדובר במקרה רגיש של הסדרת מעמדם של ילדים בסיכון.

53. לגופם של דברים נטען בהשגה, כי הילדים זכאים להירשם כתושבי קבע במדינת ישראל, לאור היותם ילידי ישראל, אשר מרכז חייהם מתנהל בישראל עם אפוטרופסיתם הקבועה, תושבת קבע בישראל.

השגה 195/12 (ללא נספחים) מצ"ב ומצורפת לג.

54. ביום 8.5.2012 נתקבל עדכון המשיב מיום 25.4.2012 לפיו, לאור מורכבות עניינם של המשיגים, הוחלט להעביר את הבקשה לטיפול הוועדה הבינמשרדית לעניינים הומניטאריים. עוד עדכן המשיב כי הבקשה צפויה להידון בישיבת הוועדה הבינמשרדית הקבועה לחודש מאי 2012.

55. ביום 9.5.2012 הוגשה בקשה מטעם המשיבים להותיר ההשגה על כנה.

56. ביום 14.5.2012 נמחקה ההשגה.

57. ביום 4.6.2012 נתקבלה, באמצעות ב"כ המשיב, החלטת הוועדה הבינמשרדית. בהחלטה התייחס המשיב לכך שמדובר בקטינים ילידי ירושלים; לכך שהמשיגה מונתה כאפוטרופוסיתם; לכך שאם הילדים אינה מתגוררת בישראל. כמו כן התבססה החלטה על

תצהירה של המשיגה מיום 23.2.2011, דו"ח עו"ס והשימוע שנערך למשיגה. בסוף ההחלטה נכתב כך :

לאחר שבחנו חברי הוועדה הבינמשרדית את הבקשה על כלל נספחיה, החלטתי לקבל את המלצתם לפיה הקטינים צריכים פיקוח והשגחה, ועל כן מאשר הענקת רישיון ישיבה מסוג א/5 – תושב ארעי לתקופה של שנתיים, שנה בכל פעם, ובכפוף לבדיקת מרכז חיים. בתום האשרה, המשך הטיפול בעניינם ייעשה ע"י מטה הרשות.

החלטת הוועדה הבינמשרדית מצב ומסומנת **לד**.

58. ביום 25.6.2012 נרשמו הילדים במעמד ארעי לשנה. במעמד הרישום, שילמה המשיגה אגרה על סך **525 שקלים**.

תמציות רישום עבור הילדים מצ"ב ומסומנות **לה 3-1**.

קבלה על תשלום מצ"ב ומסומנת **לו**.

59. עמדת המשיגים הינה כי החלטת המשיב, להעניק לילדים רישיון ישיבה ארעי תחת רישום כתושבי קבע הינה החלטה בלתי סבירה, המנוגדת להוראות הדין הברורות. להלן נפרט.

המסגרת משפטית

תקנה 12: השוואת מעמד להורה או אפוטרופוס

60. במשפט הישראלי אומץ העיקרון, לפיו מעמדו של ילד צריך להיות כמעמד הורה המשמורן תושב המדינה, ובלבד שהילד חי עם הורה זה בתחומי המדינה. כך למשל, נפסק כי :

ככלל, שיטתנו המשפטית מכירה ומכבדת את הערך של שלמות התא המשפחתי ואת האינטרס של שמירה על שלום הילד, ולפיכך יש למנוע יצירת פער בין מעמדו של ילד קטין לבין מעמדו של הורה המחזיק בו או הזכאי להחזיק בו. השופטת ד' ביניש בבג"ץ 979/99 **קרלו ואח' נ' שר הפנים** (פורסם בנבו, פסקה 2 לפסק דינה של השופטת ד' ביניש).

61. בעניינם של ילדים שנולדו בישראל, חלה באופן ישיר תקנה 12 **לתקנות הכניסה לישראל**, תשל"ד-1974, הקובעת כי :

ילד שנולד בישראל, ולא חל עליו סעיף 4 לחוק השבות, תשי"א-1950, יהיה מעמדו בישראל כמעמד הוריו; לא היה להוריו מעמד אחד, **יקבל הילד את המעמד של אביו או אפוטרופסו** זולת אם ההורה השני מתנגד בכתב לכך; התנגד ההורה השני, יקבל הילד את המעמד של אחד מהוריו, כפי שיקבע השר. (שם, ההדגשות הוספו, נ.ד.).

62. פסיקתו של בג"ץ העמידה את תקנה 12 לצידן של הוראות חוק אחרות הנוגעות לילדי אזרחים והשוואת מעמדם עם מעמד הוריהם :

מן הראוי להדגיש, כי הוראת סעיף 3א לחוק [הוראת השעה, נ.ד.]. עניינה אך ורק בקטינים תושבי האזור שלא נולדו בישראל והמבקשים להצטרף להורה משמורן החי בישראל. **קטין שנולד בישראל לאזרח או לתושב ישראל, זכאי לקבל מעמד של הורה כהוראות סעיף 4(א)(1) לחוק האזרחות, תשי"ב-1952 ותקנה 12 לתקנות הכניסה לישראל, תשל"ד-1974.**
(בג"ץ 7052/03 עדאלה ואח' נ' שר הפנים תק-על 2006(2), 1754, סעיף 22 לפסק דינו של השופט מ' חשין. ההדגשות הוספו, נ.ד.).

63. גם בעע"ם 5569/05 מ"י נ' עוויסאת, נקבע כי "פרט למקרים נדירים וקיצוניים, ובהעדר מניעה בטחונית או פלילית קונקרטיית, יהיה על שר הפנים ליתן לקטין מעמד זהה לזה של אמו [...] של אביו בעלי המעמד בישראל" (שם, פסקה 20).

64. כן נוהל רישום ילדים מס' 2.2.0010, קובע הנחיות לטיפול בבקשות של ילדים שנולדו בישראל ובהן טיפול בפרק זמן שלא יעלה על חצי שנה ובחינה של מרכז החיים בשנתיים האחרונות. באשר לילדים אשר נולדו בישראל, כבענייננו, קובע הנוהל "מתן מעמד לילד על פי תקנה 12. מרכז חיים בישראל. **קבע"** (ההדגשה הוספה, נ.ד.).

65. פסק הדין בעת"ם 700/06 רביחה דענא נ' מנהל לשכת מינהל האוכלוסין (להלן: **עניין דענא**) עסק ביישומה של תקנה 12, באשר לאפשרות המעוגנת בה, להשוות את מעמדו של ילד יליד ישראל למעמד אפוטרופוסו:

ככלל, ילד גדל עם הוריו שהם האפוטרופוסים הטבעיים עליו ועליהם מוטלת החובה, כמו גם הזכות, לגדל אותו ולדאוג לצרכיו. **עם זאת, יתכנו מצבים בהם, מסיבות שונות, נמנעים ההורים מלגדל את ילדם.**

סעיף 30 לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופוסות, תשכ"ב-1962 קובע כי בית המשפט רשאי, כאשר הוא רואה "סיבה מיוחדת לכך לטובת הקטין", למנות לו אפוטרופוס נוסף. הסדר זה מתייחס למצבים חריגים בהם מתקיימות נסיבות המצדיקות מינוי אפוטרופוס לקטין, למרות שהוריו בחיים.

תקנה 12 חלה אם כן גם על אותם מצבים בהם שיקולים של "טובת הילד" מחייבים הימצאותו בחזקת אפוטרופוס. בנסיבות אלה, ועל פי הוראת תקנה 12, יש מקום להעניק לילד מעמד בהתאם למעמדו של האפוטרופוס עליו שאינו הורה.

לסיכום, התכלית המרכזית של תקנה 12 היא לשמור על שלמות הקשר המשפחתי בין הילד לבין הוריו הטבעיים על בסיס עקרונות של שלמות המשפחה ושל "טובת הילד". על פי אותו עקרון נקבע, כי כאשר הילד נמצא בחזקתו של אפוטרופוס, יש להעניק לו מעמד התואם את מעמדו של האפוטרופוס.

החלת תקנה 12 על מקרים בהם נמצא הקטין בחזקת אפוטרופוס תעשה בשים לב למטרה המרכזית של החוק, התקנות ועקרונות היסוד של שמירת התא המשפחתי, ובכפוף לעקרון העל של הצורך לשמור על "טובת הילד". לכן,

באותם מקרים חריגים, כאשר מוכח כי "טובת הילד" מחייבת הימצאותו בחזקת אפוטרופוס - בין בשל חוסר מסוגלות של הוריו ובין מטעמים אחרים בהם ההורים נמנעים ללא סיבה סבירה למלא את חובותיהם כהורים - על המשיב לפעול בהתאם להוראות תקנה 12 ותכליתה ולרשום את הילד בהתאם למעמדו של האפוטרופוס.

(שם, ההדגשות הוספו, נ.ד.).

66. יודגש, כי אף אם מדובר במצב, בו קיימות נסיבות הומניטאריות אשר הצדיקו מינוי אפוטרופוס שאינו ההורה הביולוגי של ילד, **תקנה 12 עדיין מהווה את שורת הדין**. כלומר, המעמד שיינתן לילד, עדיין ייקבע על פי תקנה 12, בהתבסס על האפשרות להשוות את מעמד הילד למעמד אפוטרופוסו. באשר לכך קבע בית המשפט בעניין **דענא**:

אכן, מסמכותו של המשיב, כמו גם מחובתו, לבדוק ביסודיות את הנסיבות הנוגעות לכל מקרה, ובעיקר את השאלה האם הקשר בין הקטין לאפוטרופוס הוא אמנם אמיתי וכן אם אין ניצול לרעה או חלילה טעמים לא ענייניים ביצירת קשר מלאכותי בין הקטין לאפוטרופוס עליו. **אולם משעה שהוכח כי מדובר בקשר אמיתי וכן, וכאשר ברור כי נימוקים של "טובת הקטין" מחייבים את המשך שמירת הקשר המשפחתי בין הקטין לאפוטרופוס, חלה תקנה 12 על פי לשונה ותכליתה ועל המשיב להעניק לילד, מכח החוק, את המעמד של האפוטרופוס.**

בענייננו, הצורך למנות את סבתה של הקטינה כאפוטרופוס, נבדק ונבחן על-ידי בית הדין השרעי ביסודיות על בסיס חוות דעת של שירותי הרווחה. על יסוד אלה, החליט בית הדין השרעי עוד בשנת 2000 להעניק לסבתא מעמד של אפוטרופוס של הקטינה. לא למותר לציין כי החלטת בית הדין בעניין זה לא ניתנה כלאחר יד ובמהירות. אדרבה, תחילה העניק בית הדין לסבתא מעמד זמני ורק בחלוף כמעט שנה ובחינה נוספת של העניין ועל יסוד תסקיר והמלצה של שירותי הרווחה ולאחר שבית הדין שוכנע שמינוי הסבתא כאפוטרופוס נועד לשמור על טובת הקטינה – הפך המינוי לקבוע.

(...)

בתגובה בכתב טען המשיב כי: "כאשר ההורים אינם מגדלים את ילדם, חלה הוראת תקנה 12 רק באותם מקרים חריגים בהם ההורים נמנעים, ללא סיבה סבירה או אינם מסוגלים למלא את חובותיהם ולדאוג לילדם". מדיניות זו נכונה ויש לקבלה. **כאמור, תקנה 12 נועדה לשמר את הערכים החשובים והבסיסיים של התא המשפחתי ולשמור על הקשר בין ילד לבין הוריו הטבעיים או אפוטרופוסיו ובעיקר על הערך החשוב מכל של "טובת הילד".** דרך המלך היא אכן הקשר המשפחתי שבין ילד להוריו הטבעיים, אולם יתכנו נסיבות מיוחדות בהן "טובת הילד" מחייבת יצירת "תא משפחתי" בחסות אפוטרופוס שאינו האב

או האם של הקטין. נסיבות מיוחדות אלה עשויות לנבוע ממצב של העדר כשרות או מסוגלות של ההורים הטבעיים (שניהם או אחד מהם), למלא את חובותיהם וזכויותיהם כהורים או זניחה של הקטין או מנסיבות מיוחדות אחרות, שאינן ניתנות להגדרה מדויקת וממצה ותלויות במאפיינים הקונקרטיים של כל מקרה. עמד על כך בית המשפט העליון מפי כב' הנשיאה ביניש בבג"צ 8904/04 פלוני נ' פלוני ואח' :

לצורך מינוי אפוטרופוס נוסף מלבד ההורה הטבעי יש הכרח בקיומה של עילה מיוחדת, כבדת משקל ויוצאת דופן המחייבת את המסקנה כי טובת הקטין דורשת מינוי כאמור, תוך הצרת זכויותיו וחובותיו של ההורה הטבעי בנוגע לילדו. מטבע הדברים, "הסיבה המיוחדת" המצדיקה מינוי אפוטרופוס נוסף אינה ניתנת להגדרה ממצה והיא תלויה בנסיבותיו של כל מקרה לגופו. על מקצת מן הנסיבות האמורות עמד השופט א' גולדברג בע"א 212/85 הנ"ל בזו הלשון :

'בגבולותיה של 'סיבה מיוחדת' המצדיקה התערבות חיצונית בתא המשפחתי, ניתן לראות מקרים בהם מגלה ההורה אדישות ואי-אכפתיות לגבי חובה מחובותיו כהורה, הימנעות רצונית מתמשכת מלקיים חובה כזאת, או היות ההורה בלתי מסוגל מטעמים אובייקטיביים למלא את החובה האמורה, כשברור הוא כי החסך שייגרם לקטין יפגע בבריאותו הנפשית או הגופנית במידה כזאת שאינה מאפשרת השלמה עם המשכו של המצב הקיים' (שם, בעמ' 315).

בהמשך, בית המשפט מוסיף :

מדיניות המשיב לפיה במקרה בו לקטין יש הורים טבעיים המסוגלים לכאורה לגדל את ילדם מחייב בחינה ובדיקה דקדקנית - הינה סבירה ונכונה. המשיב רשאי להניח, בהעדר ראיות לסתור, כי על הילד להימצא ברשות הוריו או אחד מהם, ולקבל מעמד הזהה לשלהם. אולם מקום שמוכח למשיב, בראיות מספקות ומשכנעות, כי פני הדברים שונים, כי ההורים זנחו למעשה את הילד לאורך זמן, וכי "טובת הילד" מחייבת הימצאותו בחזקת האפוטרופוס, עליו לפעול בהתאם להוראות תקנה 12 ותכליתה ולרשום את הילד בהתאם למעמדו של האפוטרופוס.

בעניינינו, המשיב החליט להעניק לקטינה, "לפנים משורת הדין", מעמד ארעי בלבד מסוג א/5 לשנתיים. החלטה זו שגויה ואינה תואמת את הוראות הדין ואת מדיניות המשיב עצמו. משעה שהוכח כי טובת הקטינה דורשת את המשך שהייתה אצל הסב והסבתא לאחר שמעולם לא חיה עם הוריה הטבעיים, ולאחר שהוכח כי צו האפוטרופוסות שבית הדין השרעי העניק לסבתא ניתן כדין ועל

בסיס עובדות וראיות משכנעות וברורות, על דעת רשויות הרווחה, היה על המשיב לפעול בהתאם להוראות תקנה 12 ולהעניק לקטינה מעמד - כדן - בהתאם למעמד של הסבתא האפוטרופוס.

(שם, ההדגשות הוספו, נ.ד.).

עוד ראו והשוו לעניין הנדון בעת"ם 810/06 **עאדי נ' שר הפנים**, שם נקבע כי צו האפוטרופוסות ניתן בלי שנבדקה התשתית הראייתית כראוי. זאת, בשונה באופן מובהק מהמקרה שלפנינו.

67. למעלה מן הצורך יוזכר, כי הבקשה לרישום הילדים הייתה בטיפול הלשכה משך זמן ארוך מאוד. אם כן, גם לאור עובדה זו, אין כל מקום להמשיך ולבחון את מרכז חייהם של הילדים, בלא קביעת מתווה ברור לעניין מעמדם בעתיד, תוך כדי הותרתם במעמד בלתי יציב ובחוסר ודאות. יפים לעניין זה דבריו של בית המשפט בעניין **דענא**:

עיון בנוהלים של המשיב מעלה כי המשיב מנחה עצמו לפעול בהתאם ללוח זמנים מוגדר של כחצי שנה. על-פי הנוהל ניתן לחרוג מלוח הזמנים שנקבע כאשר קיימות נסיבות ענייניות המחייבות זאת, כגון צורך בקבלת עמדות מגורמים שונים ובירורים נוספים הנדרשים לצורך כך. לא זה המקרה בפני. כאן הקטינה נותרה ללא מתן החלטה מצד המשיב ונותרה חסרת כל מעמד משך כשלוש שנים, ללא הסבר וצידוק ענייני. אך ברור הוא כי אם המשיב היה נוהג על בסיס כללי מינהל תקינים המחייבים כל רשות ציבורית, היה ניתן זה מכבר להעניק לעותרת מעמד זמני של תושבת קבע, ובחלוף שנתיים להעניק לה כיום את מעמד הקבע לו היא זכאית. כתוצאה מהתמשכות ההליכים הבלתי מוצדקת בעניינה של הקטינה, מבקש המשיב רק כיום להעניק לה מעמד זמני ללא קביעת מתווה ברור ומחייב להסדרת מעמדה הקבוע. עמדה זו לא ניתן לקבל. מדובר בקטינה חסרת כל מעמד, החיה מאז היותה תינוקת בת חצי שנה (משך כ-14 שנים) בבית סבתה וסבה, המגדלים אותה במסירות, בהתאם לפסק דין שהעניק כדן אפוטרופוסות קבועה לסבתא. **בחלוף שלוש שנים בהם היה בידי המשיב לבחון ולבדוק את הבקשה ביסודיות וכאשר אין כל מחלוקת בנוגע לתשתית העובדתית והכנות של בקשת העותרים, אין כל הצדקה להותיר את הקטינה במצב מתמשך של חוסר ודאות.**

(שם, ההדגשות הוספו, נ.ד.).

68. **מן הכלל אל הפרט**: החלטת המשיב בעניינם של המשיגים מנוגדת ניגוד גמור לפס"ד **דענא**, לחוק ואף לנהליו שלו. צו האפוטרופוסות ניתן במקרה דנן לאחר בחינה מדוקדקת של טובת הילדים, אשר אין חולק כי הוריהם הזניחו אותם, גילו אדישות כלפיהם ולא מילאו את חובותיהם כלפיהם. אין, במקרה דכאן, כל סיבה לפעול בניגוד לתקנה 12. על כן, החלטת המשיב שגויה ומנוגדת לדין.

69. באשר להעברת עניינם של הילדים לדיון בוועדה הבינמשרדית, יאמרו המשיגים כי מדובר בעניין תמוה כשלעצמו, שכן מדובר בוועדה אשר מטפלת במקרים חריגים, אשר אינם מעוגנים בדין או

בקריטריונים הרגילים. ואילו כאן מדובר על מקרה שעניינו, כלשונה של ראש דסק מרכז אצל המשיב, "נטו תקנה 12". בכל מקרה, ברי שהעבדת המקרה לוועדה הבינמשרדית לא מוציאה אותו מחוץ לשורת הדין. המשיגים הניחו, כי ההעברה לוועדה הבינמשרדית נעשתה לשם **בחינת שאלת האפוטרופסות עצמה**, נוכח העובדה שבועדה חברים גורמים מקצועיים בעלי היכולת להעריך ולבחון שאלות בנושאים אלו. ואולם, ללא קשר לפרוצדורת הבחינה בה בחר ללכת המשיב, **משנוכח הוא לדעת כי טובת הילדים מחייבת גידולם ע"י אפוטרופסית, היה עליו לפעול בהתאם לדין ולהעניק לילדים תושבות קבע.**

חוסר סבירות

70. על הרשות המינהלית לפעול בסבירות, מידתיות, הוגנות ולשם השגת תכלית ראויה. מדובר בעקרונות-על, החולשים על מרחב שיקול הדעת של המשיב כרשות מינהלית.

71. ראו לעניין זה: בג"ץ 1689/94 **הררי ואח' נ' שר הפנים**, פ"ד נא (1), 15; ובג"ץ 840/79 **מרכז הקבלנים נ' ממשלת ישראל והבונים בישראל**, פ"ד ל"ד (3), 729 ובמיוחד בעמ' 745-746, דברי כבוד השופט (כתוארו אז) ברק לאמור:

המדינה באמצעות הפועלים בשמה היא נאמן של הציבור, ובידיה הופקד האינטרס הציבורי והנכסים הציבוריים לשם שימוש בהם לטובת הכלל... מעמד מיוחד זה הוא המטיל על המדינה את החובה לפעול בסבירות, ביושר, בטוהר לב ובתום לב. אסור למדינה להפלות, לפעול מתוך שרירות או חוסר תום לב, להימצא במצב של ניגוד עניינים. קיצורו של דבר עליה לפעול בהגינות.

72. כידוע, מתחם הסבירות נקבע, בין היתר, על פי תכלית דבר החקיקה עליו מבוססת ההחלטה המינהלית, וכן על פי מידת ההשפעה של ההחלטה על זכויות אדם (אליעד שרגא ורועי שחר, **המשפט המינהלי (עילות ההתערבות)** הוצאת שש, 2008, עמ' 228-229, 242-243. להלן: **שרגא ושחר**). במקרה דכאן, מתחם הסבירות הינו צר יחסית: תכלית דבר החקיקה ברורה (שמירה על התא המשפחתי והגנה על טובת הילד) וההשפעה שלו על זכויות אדם הינה משמעותית. על כן, בהיעדר אינטרס סותר, ההחלטה הסבירה במקרה דכאן הינה הענקת מעמד **קבע**, ולא מעמד **ארעי**.

73. חוסר הסבירות של החלטת המשיב אך מתחדדת נוכח העובדה כי שתי האחיות הגדולות של ח"ק, א"ק וש"ק – אשר נמצאות אף הן בחזקת המשיגה – מחזיקות באשרה לישיבת קבע. מהי ההצדקה ליצירת פער במעמד בין האחיות לאחים? מהי ההצדקה להותרת הילדים במעמד ארעי וחוסר יציבות, ואף בלא קביעת מתווה ברור להמשך מעמדם? מהי ההצדקה להמשיך ולבחון את עניינם של הקטינים, לאחר שנים ארוכות של התרשלות המשיב בטיפול בבקשת המשיגה לרישומם? ברי, כי לכל אלו אין כלל הצדקה, והחלטת המשיב איננה סבירה.

עיקרון טובת הילד

74. על פי עקרון טובת הילד, בכל הפעולות הנוגעות לילדים, בין בידי בתי משפט, רשויות מינהל או גופים תחיקתיים, תהא טובת הילד שיקול ראשון במעלה. כל עוד הילד הוא קטין וכל עוד הורה או אפוטרופסו מתפקד כראוי, טובתו מחייבת לאפשר לו לגדול בתא משפחתי התומך בו.

75. במשפט הישראלי עיקרון טובת הילד הוא עקרון יסודי ומושרש. כך, למשל, בע"א 2266/93 **פלוני נ' פלוני**, פ"ד מט(1) 221, פסק השופט שמגר כי על המדינה להתערב לשם הגנה על הילד מפני פגיעה בזכויותיו.

76. מעבר לכך, עיקרון טובת הילד הוכר בפסקי דין רבים כעיקרון מנחה בכל עת בה יש לאזן בין זכויות. כפי שנאמר בע"א 549/75 **פלוני נ' היועץ המשפטי לממשלה**, פ"ד ל(1), 459, עמודים 465-466, "אין לך עניין שיפוטי הנוגע לקטינים, אשר בו טובתם של הקטינים אינה השיקול הראשוני והעיקרי".

77. גם במשפט הבינלאומי נהנה עיקרון טובת הילד ממעמד של עיקרון-על. בין היתר, בא הדבר לידי ביטוי בכינונה של האמנה בדבר זכויות הילד (31 כ"א, 221). האמנה, אותה אשררה מדינת ישראל ביום 4.8.1991, קובעת שורה של הוראות המחייבות הגנה על התא המשפחתי של הילד. (ראו: המבוא לאמנה וסעיפים 3 (1) ו-9 (1) לאמנה). בפרט, קובע סעיף 3 של האמנה כי עניינם של ילדים יילקח בחשבון כנתון מרכזי בכל מעשה שלטוני. מכאן עולה, כי כל דבר חקיקה או מדיניות ראוי לו שיפורש באופן המאפשר לשמור על זכויותיו של הקטין.

78. במקרה דנן, התנהלות המשיב – אשר החלה בסחבת הקיצונית ובאי מתן מענה לבקשה לרישום, והמשיכה בהחלטה המנוגדת לחוק, לפסיקה ולנוהל – מהווה הפרה קיצונית של חובת המשיב לשים את עקרון טובת הילד כנר לרגליו. המשיב היה מודע לסיפורם הקשה של הילדים. הוא היה מודע למעורבות האינטנסיבית של רשויות הרווחה – אורגן של המדינה! – בעניינם. במקום לקדם את עניינם ביעילות וברגישות, "טרטר" והתיש המשיב את המשיגה והילדים, ללא כל צורך ברור. ובתום הליך בדיקתו המייגע, העניק לילדים – לכאורה "לפנים משורת הדין", מטעמים "הומניטאריים" – מעמד ארעי וחסר ודאות.

79. נראה, כי יש צורך להזכיר למשיב את מושכלת היסוד, והיא כי במסגרת הליכי רכישת מעמד, על משרד הפנים לגלות רגישות ולהימנע מהערמת קשיים, העלולים להפוך "מסע התשה ללא תוחלת" (בג"ץ 7139/02 **עבאס-בצה נ' שר הפנים**, פ"ד נז(3) 481, 489). וכן:

חשוב לזכור כי כל אחד מהפונים למשיב בבקשת מעמד בישראל הוא עולם ומלואו, וכי כל החלטה המתקבלת בעניינו – על-ידי המשיב או על-ידי רשות אחרת הפועלת מטעמו – עשויה להיות הרת-גורל ובעלת השפעה דרמטית על חייו, כבודו ויתר זכויותיו של הפונה. פועל-יוצא הכרחי מכך הוא, כי לכל בקשה לקבלת מעמד בישראל המונחת לפני המשיב מצווים הוא, וכל הפועלים מטעמו, להתייחס ברגישות ובתשומת לב...

(בג"ץ 394/99 **מקסימוב נ' משרד הפנים**, פ"ד נח(1) 919, 934-935. ההדגשה הוספה, נ.ד.).

80. דברים אלו מקבלים משנה תוקף כאשר מדובר בקטינים, ויפים עוד יותר כאשר מדובר בילדים בסיכון, עם סיפור חיים כה קשה, אשר זקוקים יותר מכל לתמיכה וסיוע של מוסדות המדינה, לוודאות ויציבות בחייהם.

סיכום

81. לילדים, ילידי ישראל, ילדים של תושב ישראל, אשר אפטרופסיתם הקבועה תושבת ישראל, זכות ברורה לפי החוק, הפסיקה והנוהל, להירשם כתושבי קבע בישראל.

82. עמידתם של הילדים בקריטריונים המעוגנים בדין לשם רישום כתושבי קבע על פי תקנה 12 היא כה חד-משמעית, עד שעולה התהייה: **באילו עוד תנאים יצטרכו קטינים לעמוד, על מנת שהמשיב ייאות להכיר בהם כזכאים להשוואת מעמדם למעמד אפטרופסיתם?**

83. בהחלטתו ליתן לילדים מעמד ארעי, לכאורה כמקרה "חריג" או "הומניטארי", מפר המשיב את חובתו לקיום עקרון טובת הילד ופועל בחוסר סבירות.

84. הנה כי כן, הוועדה הנכבדה מתבקשת להורות למשיב לרשום את הילדים ח"ק, א"ק וש"ק כתושבי קבע – לאלתר. בנוסף, מתבקשת הוועדה להורות למשיב להחזיר למשיגה את סכום האגרה אשר שולמה עבור רישיונות הישיבה הארעיים של הילדים, בצירוף ריבית והצמדה.

בכבוד רב,

נועה דיאמונד, עו"ד

לוט:
תצהיר תומך
נספחים